

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสารระหว่างกัน โดยแต่ละภาษากำหนดด้วยคำที่เข้าใจได้ตรงกันแทนความหมายของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ภาษาจึงมีค่ามหาศาลในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดและสืบทอดวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความตอนหนึ่งว่า “ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ความคิด รวมทั้งคุณธรรมความดีทุกอย่าง ผู้ที่เป็นครูและเป็นผู้นำทางศาสนา จึงจำเป็นต้องมีความรู้ทางภาษาอย่างแตกฉาน เพื่อนำไปใช้ในการสอนวิชา การอบรมศีลธรรมจรรยา ตลอดจนอธิบายหลักธรรมในศาสนาให้ได้ผลสมบูรณ์ตามภาระรับผิดชอบของแต่ละคน ความสามารถชัดเจนในภาษา ยิ่งมีสูงเท่าใด ก็จะอำนวยความสะดวกให้กว้างขึ้นเท่านั้น” (สมบัติ ศิริจันดา. 2548 : 5) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 2-10) ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของชนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม

การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารนั้นต้องรู้จักการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน ซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งในโลกที่คนไทยใช้ในการติดต่อมาช้านาน เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 37)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจหลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส และบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักคิด กำนัยมนขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3-31)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประสบปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะไม่เพียงพอเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดในระดับประถมศึกษา ประสบการณ์ของนักเรียนมีเพียงการฝึกความพร้อมทางด้านการพูด การฟัง ขาดการฝึกทักษะ ด้านการอ่านและการเขียน เมื่อนักเรียนมาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้เกิดปัญหาใน ด้านการอ่านและการเขียน เขียนไม่ถูกต้อง ฟังไม่เข้าใจ และพูดไม่ถูกต้องชัดเจน ครูผู้สอน จะต้องสอนให้นักเรียนเกิดความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน จะต้องใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กระบวนการ จัดการเรียนการสอนต้องกระตุ้นให้เกิดการคิด และใช้กระบวนการช่วยจัดลำดับความคิด ให้นักเรียนสามารถบันทึกความรู้ลงในหน่วยความจำได้อย่างมีระบบ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิด ความเข้าใจและสามารถจำได้ดีขึ้น ดังนั้นการสอนภาษาไทย จึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กเล็ก ๆ เพราะภาษาไทยเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความซับซ้อน ซึ่งมีทั้งพยัญชนะถึง 44 ตัว รูปสระ 32 เสียง และวรรณยุกต์ มี 5 เสียง การสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพครู จะต้องหมั่นฝึกฝนให้นักเรียนมีโอกาสนึกย้ำ ซ้ำ ทวน อยู่บ่อย ๆ จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันทั้งทักษะการรับเข้ามา คือการอ่านและการฟัง กับทักษะการถ่ายทอดออกไป คือ การพูด การเขียน ในด้านการเขียนถือว่าเป็นทักษะที่ยุ่งยาก ซับซ้อนและเป็นทักษะการถ่ายทอด ที่สำคัญต่อการสื่อสารเป็นอย่างยิ่งซึ่งทั้งการอ่านและการเขียนนั้นย่อมจะต้องมีการสะกดคำ รวมอยู่ด้วย จึงทำให้การอ่าน อ่านสะกดคำและแจกลูกมีความสัมพันธ์กันในแง่ของการใช้ ทักษะทางภาษา และจำเป็นต้องให้นักเรียนได้ฝึกทำบ่อย ๆ ได้ลงมือกระทำได้ เกิดความ สนุกสนานด้วย

รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านโพนทอง (2554 : 7) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เครื่องช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังหลวงหนองหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ในระยะที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะในสาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านและเขียนสะกดคำ โดยวิเคราะห์จากการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริงระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในปีการศึกษา 2553 และจากการทดสอบเพื่อวัดและประเมินผลความสามารถ ด้านทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากบัญชีคำพื้นฐาน และคำใน หน่วยการเรียนรู้รายมาตราตัวสะกด จำนวน 160 คำ (มาตราตัวสะกดละ 20 คำ) คัดเลือกคำที่

นักเรียนเขียนผิดมาก จำนวน 10 คำ ในแต่ละมาตราตัวสะกด ได้จำนวน 80 คำ (มาตราตัวสะกดละ 10 คำ) มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นเกณฑ์ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะการเขียนสะกดคำ ดังที่นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 62-63) ; นิภา แก้วประทีป (2546 : 72) ; บุญเพ็ญ สุวรรณศรี (2548 : 97-98) และคมจำ แสนกล้า (2547 : 68) พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการเขียนสะกดคำ จึงได้สร้างแบบฝึกทักษะเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการเขียนสะกดคำ สามารถเขียนคำพื้นฐาน นำความรู้และข้อคิดที่ได้จากการเขียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นแนวทางนำไปใช้ในการฝึกทักษะด้านอื่น ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีความสนใจที่จะสร้างชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำขึ้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มาตรฐานและบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเป็นพื้นฐานให้กับนักเรียนได้ศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

คำถามวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ สามารถทำให้ทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษากำหนดขึ้นประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีทักษะในการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโพนทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 11 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการเขียนสะกดคำ และความพึงพอใจของนักเรียน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

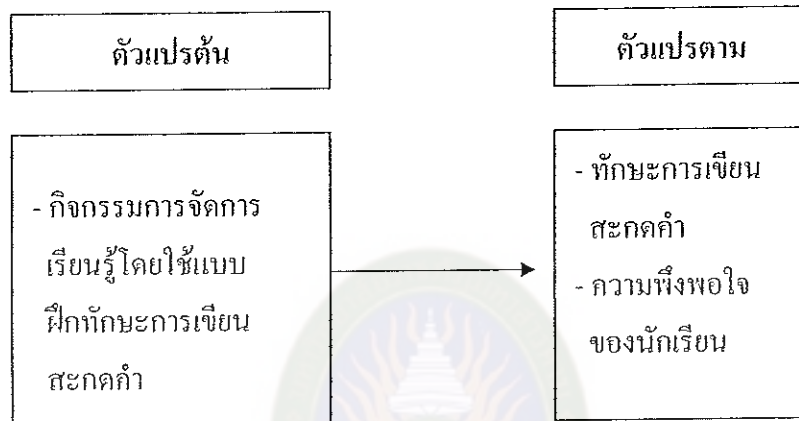
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาการวิจัยเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยึดกรอบสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ป.1/1, 1/2 คัดลายมือด้วยบรรจงเต็มบรรทัด เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ จำนวน 80 คำ 8 มาตราตัวสะกดเป็นรายมาตรา มาตราละ 10 คำ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาวิจัยไว้ โดยใช้เวลาเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 16 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การเขียนสะกดคำในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะ หมายถึง เอกสารความรู้และการเขียนสะกดคำเป็นรายมาตรา ตัวสะกด ประกอบด้วย การเขียนคำจากรูปภาพ การคัดลายมือคำที่กำหนดให้การวาดภาพระบายสีประกอบคำ และการเขียนแผนผังความคิดรายมาตราตัวสะกด สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น โดยเน้นการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการเขียนสะกดคำและแจกลูก ความหมายของคำ และสามารถใช้อย่างถูกต้อง
2. การเขียนสะกดคำ หมายถึง การประสมพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ให้มีความหมายที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และสามารถนำคำดังกล่าวมาใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้
3. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทุกคนสามารถทำคะแนนในแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของแบบฝึกแต่ละชุด ซึ่งได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

4. การจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุปบทเรียน ซึ่งผลิตขึ้นเพื่อประกอบแบบฝึกทักษะ

5. ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ วัดโดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนรู้จากแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อครูจะได้ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำอย่างสนุกสนานและมีความสุขต่อการเรียน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น